

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4,—
za pol leta „ 2,—
za četrt leta „ 1,—

Naročnina se pošilja
upravitelstvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoldne.

Štev. 51.

V Mariboru, dne 19. decembra 1901.

Tečaj XXXV.

**Radi božičnih praznikov izide pri-
hodnja številka v torek 24. t. mes.**

Kmetijske zadruge.

V našem državnem zboru se sedaj
vrši posvetovanje o kmetijskih zadrugah. O
sestavi zadrug, o njih pomenu in nalogi,
o njih delovanju so pač vsi naši čitatelji
dovolj poučeni. Zato hočemo danes ponat-
isniti samo najvažnejše določbe v novi pred-
loženi postavi, o kateri se sedaj državni po-
slanci posvetujejo, da bodo naši čitatelji
znali presoditi, koliko njihovih želj bo iz-
polnil novi zakon in kako bo uplival na
njihove kmetijske razmere.

Točka 1. se glasi: »V smislu tega za-
kona (o kmetijskih zadrugah) in v tem okviru
sklenjenih deželnih zakonov se praviloma
v vsakem sodnem okraju ustanovi
stanovska kmetijska zadruga za ta okraj in
v vsaki deželi taka za vso deželo. Te zadruge
se imenujejo okrajne in deželne kmetijske
zadruge. Deželni zakoni pa morejo določiti,
da se zadruge izjemoma snujejo le za po-
samezne kraje v deželi, ali tudi samo za
eno ali več sodnih okrajev skupaj, več de-
želnih zadrug, ali tudi samo za posamezne
skupine poljedelcev.

Deželni zbori morejo tudi določevati, da
se že obstoječe zadruge razdružujejo ali
obstoječe združujejo po novih okrajih.

Po določbah te točke se daje deželnim
zborom popolna svoboda. To je sicer pametno
načelo, kajti v vsaki deželi so drugačne raz-
mere in drugačne potrebe. Toda nam slo-
venskim Štajercem se je zopet treba

bati, da se naš deželni zbor, v katerem
imajo večino nemški veleposestniki in zastop-
niki nemških mest in trgov, ne bo toliko
oziral na dejanske gospodarske razmere, am-
pak bo se dal voditi od ponemčevalnih na-
menov. V tem oziru moramo biti zelo po-
zorni in sicer že o pravem času. Točka 2. pravi:
»Namen teh kmetijskih zadrug je, da
zboljšajo pravne in gnotne razmere polje-
delcev z gojitvijo skupnosti, z vzajemnim
poukom in podporami, s pospeševanjem sta-
novske samozavesti, stanovskih združnih ter
sploh gospodarskih koristij.»

Točka 11. označuje »delokrog« ter se
glasi v načrtu: »Delokrog kmetijskih zadrug
določa v § 2. označeni namen. Osobito imajo
te zadruge v okviru bodočih deželnih zakonov
in statuten naslednje naloge: a) Nakupo-
vati blago na svoj račun in svojo odgo-
vornost, ki ga te zadruge potrebujejo v
svojem obratu; b) prodajati zadrugne
kmetijske pridelke na svoj račun in odgovor-
nost, osobito zalagati armado; c) usta-
navljati in pospeševati pridobitne in gospo-
darske zadruge, da si ustanavljajo skladišča
in zaloge za skupno prodajo kmetijskih pri-
delkov, ustanavljati kleti, mlekarne, klavnice,
pečnice in druga podjetja, ki morejo skupno
uporabiti kmetijske pridelke; d) ustanavljati
in pospeševati zadruge in druga društva, ki
morejo gojiti poljedelstvo in gozdarstvo ter
sploh pospeševati razvoj poljedelskih razmer;
e) ustanavljati nove in pospeševati že obsto-
ječe posojilnice, osobito po Raiffeisenovem
načinu v svrhu osebnega in lombardnega
kredita; f) posredovati mej zadrugniki in
hipotečnimi bankami za neopovedljiva,

amortizacijska hipotečna posojila; g) posredo-
vati pri konvertovanju visokoobrestnih v
nižje-obrestna, odpovedljiva in neopovedljiva,
amortizacijska hipotečna posojila; h) sodelovati
pri organizaciji in upravi produktivnih borz
in trgov ter posredovati pri razsodiščih polje-
delskih borz v okviru dotičnih določb; i)
sodelovati pri zavarovanju poljedelcev in
gozdarjev za življenje in starost, za slučaj
bolezni, nezgod in onemoglosti, dalje pri za-
varovanju proti ognju, toči in kužnim bolezi-
nim ter izvrševanju deželnokulturnih zakonov,
v kolikor zadrugam to dopuščajo posebne
določbe; k) pospeševati kmetijski pouk, pre-
davanja ter shode poljedelcev; l) zbirati
poljedelsko statistiko; m) posredovati in skr-
beti za delo ter uravnati pogodbe s polje-
delskimi delavci itd.; n) skrbeti, da se nad-
zorujejo semena ter zadrugni promet s
kmetijskimi preizkuševališči; o) zadrugnikom
priskrbovati pravno pomoč; p) ustanavljati
razsodišča za pravno razsojo preprirov mej
zadrugniki in njihovimi pomočniki, mej za-
drugami in člani, ali mej člani samimi.

Stanovske zadruge imajo tudi pravico,
dajati nasvete državnim in avtonomnim ob-
lastvom o stvareh in v vprašanjih, ki se
tičejo stanovskih koristi, dalje imajo pravico
sodelovati pri naredbah države in avtonom-
nih korporacij v prosep deželne kulture,
osobito glede podpor in melioracij.

To so najvažnejše določbe predloženega
zakona o zadrugah. Poročevalec o tem pred-
logu je slovenski katoliško narodni poslanec
g. F. Povše, ki s srcem in razumom za-
govarja kmetijske koristi.

Listek.

Iz ječe.

(Pisma mladega urednikoviča.)

V ječi sedim ...

Lice mi je upadlo, duša potrta.

Na zemljo je začel legati mrak, v moji
celici je že tema. Prvi dan mojega življenja
v ječi je minol, zdaj čakam prve noči.

Dogodki današnjega dne vstajajo pred
mojo otožno dušo.

Kadar rekruti odhajajo od doma, takrat
glasno ukajo in vriskajo. Človek bi mislil, da
z veseljem zapuščajo dom in svojce, a vendar
srce se jim trga od žalosti ... Enako se je
godilo danes meni. Ko sem se poslavljaj od
svoje sobice, vsiljeval se mi je smehlaj čez
mojega življenja novi odlomek. A v istini,
moje srce je bilo razburkano kakor gorsko
jezero ob viharju, kri je močno plala po vseh
žilah, lice mi je gorelo od notranje razvne-
tosti, vznemirjeni živci so se tresli ...

Ah, kako dobro mi je djalo, ko sem
stopil na ulico. Sneg je padal. Mehkobe
snežinke so se lovile po zraku. Priigrale so
se tudi do mene ter se rahlo in plaho pri-
tiskale ob moje lice, moje ustnice, moje oči.
Njih mrzli poljubi so hladili veliki ogenj mo-

jega srca. Hvala vam, ljubke snežinke, za to
ljubav!

Zavil sem jo po stranskih ulicah proti
ječi, da bi ne srečal kakega znanega človeka.
Kako so se ljudje zadnji čas spremenili nas-
proti meni! Ko še nisem nosil na svojem
imenu znaka obsodbe, nihče se me ni ogibal.
Zdaj pa, če koga nagovorim na ulici, vsakdo
se prej ogleda, ali ga nihče ne vidi, da z
menoj govori. In ko sva izgovorila par besedi,
že se poslovijo, češ, da ga kličejo nujni posli.
Poznam to nujnost. Nihče mi ne reče nič
žalega, a dobro razumem hladno obnašanje
proti meni. Molče, udano prenašam ta tiha
žaljenja, a vendar srce ni kamen ...

Prišel sem mimo vrtnarja. Od rane mla-
dosti že ljubim z nerazumljivo silo cvetlice.
Mojemu srcu najljubši pa so klinčki. Stopim
k vrtnarju ter si kupim klinček, da ga po-
nesem s seboj. V samotni naj mi vzbujajo vse
sladke spomine iz mojih srečnih dni. Nekdaj
sem dobival to cvetko v ljub dar, zdaj si jo
moram kupovati. Kdo bo tudi jetnikom po-
stiljal pot s cvetkami?

Vse je pozabilo na me, vse se me ogiba.
Ali se naj temu čudim? Jetnik sem, znak
obsodbe je pritisnjen na moje ime! In ta
zavest razjeda mojo dušo!

Pogledam na uro. Čas je, da se javim
pri jetničarju. Stal sem pred njegovimi vrati.

Trk, trk, trk ...

»Notri!«

Jetničar me je začudeno pogledal. Ali ni
navajen na take obiske? Postal me je sram.
Leta in leta so me vzgojevali in izobraževali,
a sedaj je priprost jetničar čez me gospodar.
Molče sem mu ponudil sodnijski poziv. In
pobesil sem glavo in oči.

Jetničar pa je zarožljaj s ključi, zakasljaj
kakor bi bil v zadregi ter z mehkim, pomi-
lovalnim glasom rekel:

»Pojdite z menoj!«

Sočutni glas jetničarjev me je nekoliko
ojunačil. V nesreči je vsaka gorka beseda
hladilen balzam za bolno dušo, trda beseda
njena smrt. Jaz sovražim trde besede!

Šla sva po dolgem hodniku. Jetničar
naprej, jaz za njim. Najini koraki so votlo
odmevali od vseh strani. Tako odmevajo
koraki po hodnikih starih, razpadajočih gra-
dov, v katerih vladajo že strahovi ...

Plaho sem se ozrl parkrat naokoli. Ah,
da bi me nihče ne videl na tej sramotni poti!

Pred menoj se je odprla celica. Obrnem
se do jetničarja in ga poprosim, naj me pusti
danes pri miru. Moj glas je drhtel od no-
tranje razburjenosti.

Dobri mož me je razumel ter mi obljubil,
da me danes ne moti. In vrata celice so se

Današnji list ima „Naš Dom“ kot prilogo!